

RES 2015

Suunnitelma Reserviläisliiton kehittämisestä vuosina 2008-2015

**Suunnitelma hyväksytty liiton
syyskokouksessa Jyväskylässä 17.11.2007.**

**Arvot hyväksytty liiton syyskokouksessa
Hämeenlinnassa 15.11.2008**

RES 2015 - SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
2. Suunnittelun lähtökohdat	3
2.1. Toiminnan päämäärä.....	3
2.2. Toiminnan arvot.....	4
2.3. Reserviläisliiton tehtävät.....	4
2.4. Reserviläisliiton toimintaympäristön muutos.....	4
3. Keskeiset kehittämiskohteet	6
3.1. Maanpuolustustahdon ylläpito	6
3.2. Markkinointi, viestintä ja tiedottaminen	7
4. Muut kehittämisen keinot ja toimenpiteet	8
4.1 Hallinnon urakiertojärjestelmä	8
4.2 Järjestötoiminta	9
4.3. Jäsenkehitys.....	10
4.4. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus.....	11
4.5. Reserviläisurheilu ja -liikunta	12
4.6. Yhteistyö Puolustusvoimien ja muiden viranomaistahojen kanssa.....	13
4.7. Muu kotimainen yhteistyö	14
4.8. Kansainvälinen yhteistyö	15
4.9. Veteraanityö	16
4.10. Hallintojärjestelmä (liitto, piirit, yhdistykset)	17
4.11. Naisten toiminta.....	17
4.12. Talous ja toiminnan rahoitus.....	18
4.13. Henkilöstö, toimitilat ja välineet.....	19
5. Reserviläisliitto 60 vuotta 2015	20
6. Tavoitetila	20
7. Suunnitelman toteuttamisen aikataulu	21

1. Johdanto

Perinteisesti Reserviläisliittoa ja sen toimintaa kehitetään vuosittaisten toimintasuunnitelmien määrittelemällä tavalla. Koska myös pidemmän aikavälin suunnittelu on tarpeellista, on liittoa viety eteenpäin 1990-luvun lopulta lähtien kahdella pitkän aikavälin suunnitelmalla (RES 2005 ja RES 2007), jotka on hyväksytty Reserviläisliiton sääntömääräisissä liittokokouksissa. Suunnitelmissa on määritelty toiminnan painopistealueet ja tavoitteet kullekin aikajaksolle.

Reserviläisliiton RES 2015 -suunnitelma ohjaa liiton toimintaa sekä kehittämistä vuosina 2008-2015. Asiakirjan suunnittelujänne on siten merkittävästi aiempaa pidempi ja lisäksi osa sen tavoitteista on määritelty muita tärkeämmiksi.

Suunnitelma on laadittu liiton työvaliokunnan ja hallituksen ohjaamana, jonka jälkeen se on lähetetty lausunolle Reserviläispiireihin. Lopullisesti suunnitelman hyväksyy vuoden 2007 syyskokous. Tämän jälkeen liiton työvaliokunta seuraa suunnitelman toteutumista ja antaa asiasta vuosittain raportin sekä tekee tarvittavat toimenpide- ja muutosesitykset liiton hallitukselle. Seuraavan suunnitelman rakentaminen alkaa vuonna 2013.

Tultuaan hyväksytyksi RES 2015 -suunnitelma ohjaa liiton vuosittaisten toimintasuunnitelmien tekoa vuosina 2008-2015.

2. Suunnittelun lähtökohdat

2.1. Toiminnan päämäärä

Reserviläisliitto (RES) on valtakunnallinen, siihen liittyneiden maanpuolustusyhdistysten ja niiden jäsenten muodostama keskusjärjestö. 1990-puolivälissä tapahtunut siirtyminen avoimeen toimintalinjaan on nostanut Reserviläisliiton Suomen henkilöjäsenmäärältään suurimmaksi maanpuolustusjärjestöksi.

Reserviläisliiton toiminnan perustarkoituksena on ylläpitää maanpuolustustaitoa, -kykyä ja -tahtoa. Liiton yleisimmät toimintamuodot ammunta, urheilu, maastotoiminta ja aatteellinen toiminta sekä kenttäkelpoisuuden ylläpitäminen mm. vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta järjestämällä tukevat kattavasti toiminnan tarkoitusta.

Reserviläisliitto on perustettu tukemaan jäsenyhdistystensä toimintaa. Tukimuodot ovat moninaiset ulottuen jäsenmaksuperinnästä taloudelliseen tukitoimintaan ja koulutukseen.

Myös edunvalvonta kuuluu liiton toimintamuotoihin. Liitto toimii reserviläisiä edustavana edunvalvojana suhteessa Puolustusvoimiin. Edunvalvontaa harjoitetaan myös liiton toimintamuotojen puitteissa mm. pyrkimällä turvaamaan ampumaharrastuksen tulevaisuus Suomessa.

Suunnittelukaudella tavoitteena on nostaa Reserviläisliitto Suomen selkeästi suurimmaksi ja tunnetuimmaksi maanpuolustusjärjestöksi sekä parantaa edelleen yhdistyspalvelua tavoitteena nykyistä tasalaatuisempi ja korkeatasoisempi yhdistystoiminta.

2.2. Toiminnan arvot

RES 2015 -suunnitelmassa liiton arvojen määrittely määriteltiin tapahtuvaksi vuoden 2008 aikana. Asianmukaisen järjestöjäsjittelyn jälkeen toiminnan arvoista tehtiin esitys liiton syyskokoukselle marraskuussa 2008. Se hyväksyi Reserviläisliitolle seuraavat arvot:

- Isänmaallisuus. Reserviläisliitto kantaa oman vastuunsa Suomen maanpuolustuksesta tänään ja tulevaisuudessa. Liitto nojaa tässä työssä menneiden sukupolvien työhön maamme rakentajina ja kehittäjinä sekä tekee tähän liittyen työtä korkean maanpuolustustahdon ylläpitämiseksi huomispäivän Suomessa.
- Samanarvoisuus. Reserviläisliitto korostaa kaikessa toiminnassaan jokaisen jäsenensä samanarvoista asemaa osana koko kansan maanpuolustusyhteisöä.
- Luotettavuus. Reserviläisliitto on luotettava yhteistyökumppani, jonka toiminta perustuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen.
- Uskottavuus. Reserviläisliitto on uskottava järjestö. Uskottavuus perustuu osaamiseen, jota kehitetään jatkuvasti kaikilla toiminnan tasoilla.

2.3. Reserviläisliiton tehtävät

Reserviläisliiton tehtävät on määritelty liiton sääntöjen 2 §:n mukaan seuraaviksi:

- ✓ toimii jäsenyhdistystensä aatteellisena ja toiminnallisena yhdyssiteenä valtakunnan turvallisuutta edistävää toimintaa tukien
- ✓ kohottaa maanpuolustustahtoa ja -valmiutta ylläpitämällä ja kehittämällä vapaaehtoista maanpuolustuskoulutustoimintaa
- ✓ tiedottaa mahdollisuudesta toimia vapaaehtoisen maanpuolustustyön hyväksi
- ✓ valmentaa jäsenkuntaansa toimimaan poikkeusoloissa ja kriisitilanteissa
- ✓ vaikuttaa yleisesti maanpuolustusedellytysten paranemiseen ja laajenemiseen maassamme
- ✓ pyrkii vahvistamaan liiton, sen piirien ja jäsenyhdistysten sekä näiden toiminta-alueen viranomaisten yhteistyötä

Reserviläisliitto toimii jäsentensä edunvalvojana suhteessa Puolustushallintoon ja muihin viranomaisiin, osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun, pyrkii vaikuttamaan maassamme tehtäviin turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja tarjoaa monipuolisesti jäsenkunnalleen mahdollisuuksia reserviläistietojen ja -taitojen, yleisten kansalaistaitojen sekä fyysisen kunnon ylläpitämiseen sekä pyrkii lisäämään kansalaisten maanpuolustustahtoa ja tietoisuutta.

Suunnittelukaudella liiton tehtäviä ei muuteta mutta niiden keskinäinen painoarvo voidaan määrittää tarvittaessa uudestaan.

2.4. Reserviläisliiton toimintaympäristön muutos

Suunnittelukaudella suomalaisessa yhteiskunnassa ja maanpuolustusjärjestelmässä tapahtuu muutoksia sekä kehitystä, joka vaikuttaa Reserviläisliiton toimintaan. Erittäisen tärkeitä ovat valioneuvoston ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittiset selonteot, koska ne muovaavat voimakkaasti maanpuolustusjärjestöjen toimintaympäristöä.

Selvästi aiempaa enemmän Reserviläisliiton toimintaan vaikuttavat myös Euroopan Unionissa tehdyt päätökset sekä unionin yleinen kehitys. Myös globaaleilla asioilla on aiempaa enemmän merkitystä liiton kannalta.

Suunnittelukaudella liiton toimintaan vaikuttavia tekijöitä ovat mm.:

Suomalainen yhteiskunta

- ✓ Yksilökeskeisyys lisääntyy
- ✓ Työvoimapula pahenee, koska työllisyystilanne paranee ja ns. suuret ikäluokat siirtyvät eläkkeelle
- ✓ Eläkeläisten määrä kasvaa em. syystä
- ✓ Eläkeläisten aktiivisuus lisääntyy, kun suomalaiset elävät entistä pidempään ja varttuneetkin kansalaiset ovat entistä terveempiä
- ✓ Suomalaisten yleinen vaurastuminen jatkuu mutta samalla kansalaisten tulo- ja varallisuuserot kasvavat
- ✓ Väestön jatkuva muuttoliike laskee asukasmääriä monilla liiton perinteisillä tukialueilla
- ✓ Muutokset kuntarakenteessa aiheuttanevat muutospaineita myös vapaaehtoisjärjestöille
- ✓ Nuorten ihmisten määrä ja heidän painoarvonsa yhteiskunnassa laskee ikäluokkien pienenemisen myötä
- ✓ Sähköisen viestinnän ja internetin kehitys synnyttää muutospaineita vaikuttamiselle sekä perinteiselle järjestötyölle
- ✓ Ympäristöasiat vaikuttavat entistä selvästi enemmän yhteiskunnan kehitykseen
- ✓ Metsästys- ja ammutaharrastus vähenee sekä vaikeutuu mm. ympäristösyistä
- ✓ Siirtolaisten osuus väestöstä sekä erityisesti työvoimasta kohoaa merkittävästi
- ✓ Veteraanien määrän vähetessä talvi-, jatko- ja Lapin sota menettävät merkitystään suomalaisen identiteetin ja ajattelutavan muovaajina
- ✓ Yhteydet Venäjälle lisääntyvät eri yhteiskunnan aloilla, mikä muovaa suomalaisten käsitystä Venäjästä ja venäläisyydestä

Puolustusjärjestelmä ja -politiikka

- ✓ Puolustusmäärärahojen taso ei juuri nouse, mikä heijastuu erityisesti reservin määrän laskuun ja sen varustuksen tasoon
- ✓ Sijoitetun reservin määrä laskee ja nykyistä merkittävästi suurempi osa yli 35-vuotiaista ei enää jatkossa omaa SA-sijoitusta
- ✓ Asevelvollisuuden suorittaneiden osuus miespuolisesta ikäluokasta laskee nykyisestä
- ✓ Laajamittaiseen varusmiespalvelukseen ja suureen reserviin perustuvat puolustusratkaisut käyvät erityisesti Euroopassa yhä harvinaisemmiksi
- ✓ Aseteknologian kehitys tekee laajoista massa-armeijoista nykyistäkin haavoittuvampia ja vie kohti pieniä mutta suorituskykyisiä ammattiarmeijoita
- ✓ Kertausharjoitusten määrä vaihtelee merkittävästi vuosittain
- ✓ Maakuntajoukkojen määrä pysyy pienenä
- ✓ Kansainväliset operaatiot (NATO, EU, YK) jatkuvat ja niihin käytetään suhteessa nykyistä enemmän resursseja
- ✓ NATO-optio pidetään edelleen voimassa ja yhteistoiminta NATO:n kanssa lisääntyy

Maailma

- ✓ EU:n ja erityisesti Shengen-alueen laajeneminen sekä globalisaatio lisäävät liikkuvuutta maailmalla ja muuttoliikettä myös Suomeen

- ✓ Suomen jäsenyys EU:ssa ja EU:n kehittyminen vaikuttavat maamme toimintaympäristöön ja suomalaisten asenteisiin
- ✓ EU:n vaikutus Suomessa kasvaa ja asialla on heijastusvaikutuksia esim. suomalaisten maanpuolustustahtoon ja uhkakuviin
- ✓ Terrorismi ja globaalit konfliktit heijastuvat Suomeen
- ✓ Venäjän sotilaallinen varustautuminen jatkuu ja sen asevoimien suorituskyky lisääntyy
- ✓ Venäjän ja Itä-Euroopan valtioiden väliset erimielisyydet vaikeuttavat erityisesti EU:n idänpolitiikkaa ja voivat myös kiristää sotilaallista tilannetta Suomen lähialueilla
- ✓ Kaliningradin asema, Venäjän ja Saksan ns. Itämeren kaasuputki sekä uudet venäläis-satamat Itämeren pohjukassa ja taloudellisen aktiivisuuden lisääntyminen lähialueilamme luovat aivan uudenlaisia jännitteitä mm. energiapolitiikan osalta. Ne lisäävät myös sotilaallista läsnäoloa Suomen lähituntumassa.

Edellä kuvatut tekijät ja kehityssuunnat otetaan suunnittelukaudella ottamaan huomioon Reserviläisliittoa kehitettäessä.

3. Keskeiset kehittämiskohteet

3.1. Maanpuolustustahdon ylläpito

Erilaisten tutkimusten mukaan suomalaisten maanpuolustustahto on kansainvälisesti verrattuna hyvin korkealla tasolla. Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan vuonna 2006 tekemän tutkimuksen mukaan 77 % suomalaisista kannattaa maan sotilaallista puolustamista siinäkin tapauksessa, että lopputuloksesta ei ole täyttä varmuutta. Monet kohdassa 2.4 kuvatut kehityssuunnat saattavat kuitenkin heikentää kansalaisten maanpuolustustahtoa, vaikka tahdosta huolehtiminen kuuluu mm. puolustusvoimien, -ministeriön ja Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tehtäviin.

Maanpuolustustahdon ylläpitäminen kuuluu myös Reserviläisliiton perinteisiin tehtäviin. Käytännössä työ kohdistuu tällä hetkellä kuitenkin enemmän omaan jäsenistöön kuin kaikkiin kansalaisiin. Jatkossa Reserviläisliitto painottaa yhtenä osana tätä työtä laajan yleisen asevelvollisuuden säilymistä ja riittävän reservin säilyttämistä osana puolustusjärjestelmäämme.

Tämän johdosta Reserviläisliitto panostaa erityisesti yleisen maanpuolustustahdon ylläpitoon vuosina 2008-2015. Tavoitteena on kansalaisten maanpuolustustahdon säilyttäminen suunnittelukaudella vähintään nykyisellä tasolla. Sen seurannassa tukeudutaan lähinnä Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan tekemiin tutkimuksiin.

Toisena tavoitteena on kehittää maanpuolustustahdon hyväksi tehtävää työtä niin, että sen kohderyhmänä ovat jatkossa liiton jäsenistön ohella myös muut kansalaiset. Kehittämistä ei tehdä liiton muiden toimintamuotojen kustannuksella vaan niiden avulla ja eri toimintojen synergiaa hyödyntäen.

Toimenpiteet

Maanpuolustustahdon hyväksi tehtävä työ on ennen kaikkea maanpuolustukseen liittyvän, asiallisen ja kiihottoman tiedon jakamista. Tiedotuskanavana käytetään mm:

- ✓ Sähköistä viestintää ja www-sivuja. Toimintakaudella otetaan käyttöön maanpuolustustahtoa käsittelevä nettisivusto.

- ✓ Reserviläinen-lehteä. Toimintakaudella maanpuolustustahtoon liittyvän materiaalin osuutta lehdessä lisätään.
- ✓ Koululaitosta. Tarvittaessa toimintakaudella rakennetaan maanpuolustustahtoa käsittelevää opetusmateriaalia ja toimitetaan sitä koululaitoksen käyttöön. Lisäksi tarjotaan luennoitsijoita koulujen käyttöön yhteistyössä Opetusministeriön ja -hallituksen kanssa.
- ✓ Tiedotteita ja kannanottoja. Taloudellisten resurssien mahdollistaessa liiton tiedotustoimintaa kehitetään mm. palkkaamalla liiton palvelukseen tiedottaja / toimittaja.
- ✓ Esittelymateriaalia. Maanpuolustustahtoon liittyvät asiat nostetaan liiton esittely- ja julkaisumateriaalissa nykyistä keskeisempään rooliin.

Maanpuolustustahdon hyväksi tehtävässä työssä hyödynnetään mahdollisimman laajasti muiden tahojen jo laatimaa opetus- ja esittelymateriaalia.

Tärkeä osa maanpuolustustahdon hyväksi tehtävää työtä on Reserviläisliiton toiminnan ja vaikutuksen suuntaaminen nykyistä laajempiin kansalaispiireihin. Liiton tiedotustoiminnan tehostamisen ohella tähän pyritään liiton jäsenmäärän nostamisella.

3.2 Markkinointi, viestintä ja tiedottaminen

Erilaisten markkinointi- ja muiden tutkimusten mukaan vapaaehtoinen maanpuolustustyö ei ole tunnettua suomalaisten keskuudessa. Valtaosa kansalaisista ei tunne sen paremmin Reserviläisliittoa kuin muitakaan maanpuolustusjärjestöjä. Näin siitakin huolimatta, että liitto on 1990-luvulta lähtien käyttänyt merkittävästi voimavarojaan tiedottamiseen ja viestintään osallistumalla aktiivisesti mm. turvallisuuspoliittiseen ja maanpuolustukseen liittyvään keskusteluun eri foorumeilla. Liitto on myös pyrkinyt itse synnyttämään keskustelua omilla kannanotoillaan.

Erilaisten puheiden, kannanottojen ja niihin liittyvien tiedotteiden lisäksi liiton ulkoisen tiedotustoiminnan kanavana on ollut Maanpuolustusyhtiö MPY Oy:n julkaisema Reserviläinen-lehti. Sillä on tosin ollut oma tärkeä roolinsa myös liiton sisäisessä viestinnässä. Muita sisäisen tiedotustoiminnan kanavia ovat olleet jäsenyhdistyksille tarkoitetut jäsentiedotteet ja vuosittain ilmestyvä Yhdistysjohdon käsikirja sekä liiton internet-sivut ja sähköinen tiedotustoiminta, joita on tosin käytetty myös ulkoisen tiedotustoiminnan välineinä.

Suunnittelukauden tavoitteina on lisätä Reserviläisliiton tunnettuutta kansalaisten keskuudessa, ottaa selkeä mielipidejohtajan rooli vapaaehtoisen maanpuolustustyön kentässä sekä saada liiton piiri- ja yhdistysorganisaatio sekä henkilöjäsenet paremmin liiton tiedotustoiminnan piiriin. Tavoitteena on myös uudistaa tiedotustoimintaa liitto-, piiri- ja yhdistystasolla niin, että se hyödyntää nykyistä paremmin sähköisen viestinnän mahdollisuuksia ja on aiempaa suunnitelmallisempaa. Piireillä ja yhdistyksillä säilyy kuitenkin vastuu omasta tiedottamisestaan ja sen sisällöstä.

Markkinoinnin ja viestinnän onnistumista seurataan mm. säännöllisten järjestökuvatutkimusten avulla. Tarvittaessa jäsenistön näkemyksiä ja kantoja erilaisiin asioihin mitataan internetin avulla toteutettavilla jäsenkyselyillä.

Toimenpiteet

- Laaditaan markkinointisuunnitelma liiton tunnettuuden parantamiseksi ja toteutetaan siinä määritellyt markkinointitoimenpiteet. Hyödynnetään viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollisuuksien mukaan media-alan ammattilaisia.

- Laaditaan viestintäsuunnitelma ja toteutetaan liiton viestintää kohderyhmäkohtaisesti suunnitelman mukaisesti. Laadittavassa suunnitelmassa määritellään sekä tiedottamisen että kriisitiedottamisen ja sidosryhmäviestinnän periaatteet, menetelmät ja vastuutahot sekä kannanmuodostusmenettelyt.
- Kehitetään Reserviläinen-lehteä niin, että se on sisällöltään ja ulkonäöltään nykyistä selkeästi korkeatasoisempi ja niin, että siinä näkyvät nykyistä selkeämmin liiton kulloisetkin painopisteet ja tavoitteet.
- Kehitetään liiton internetsivuja niin, että ne ovat entistä korkeatasoisemmat ja käyttäjiään paremmin palvelevat sekä sisällöltään laajemmat.
- Jatketaan ja kehitetään liiton sähköistä tiedotustoimintaa niin, että se on tasoltaan nykyistä parempaa ja että sen piirissä on enemmän liiton jäseniä ja sidosryhmätahoja.
- Hyödynnetään sähköistä viestintää nykyistä paremmin yhdessä päätettyjen tarkoitusten ja tavoitteiden edistämiseksi.
- Tuetaan yhdistysten ja piirien sähköistä viestintää
- Uudistetaan ”Yhdistysjohdon käsikirjan” ja ”Jäsentiedotteiden” sisältö sekä ulkonäkö niin, että ne palvelevat paremmin tarkoitustaan
- Rakennetaan tiedottamisen tueksi piirikohtainen tiedottajaverkosto hyödyntäen jo olemassa olevien piirilehtien päätoimittajia ja muuta mahdollista henkilöstöä. Tavoitteena on aktivoida ja yhdenmukaistaa piiri- ja yhdistystason tiedotustoimintaa.
- Uusitaan liiton esittelymateriaali ja täydennetään sitä mm. esittelyfilmillä niin, että kaikki esittelymateriaali on nykyistä selkeästi laadukkaampaa ja liiton ”koko kansan maanpuolustusjärjestöluonteesta” selkeämmin viestivää.
- Osallistutaan aktiivisesti maanpuoluksesta sekä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta käytävään kansalaiskeskusteluun tavoitteena mielipidejohtajan rooli maanpuolustusjärjestökentässä sekä tunnustettu asema reserviläisten edunvalvojana.

Tarvittaessa laadittavia suunnitelmia voidaan yhdistää.

Liiton markkinoinnissa hyödynnetään mm. vuosittaisia teemoja. Suunnittelukauden alkuvuosina teemana on ”Reserviläisliitto - koko kansan maanpuolustusjärjestö”, jonka avulla viestitään liiton avoimesta kansalaisjärjestöluonteesta.

Suunnittelukauden aikana liiton palvelukseen palkataan taloudelliset realiteetit huomioonottaen tiedottaja / toimittaja, jonka tehtäväksi annetaan mm. liiton viestinnän kehittäminen ja sen toteuttaminen.

4. Muut kehittämisen keinot ja toimenpiteet

4.1 Hallinnon urakiertojärjestelmä

Jäsenmäärän merkittävästä kasvusta huolimatta Reserviläisliiton jäsenistö on ikääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Ikääntymistä huomattavasti merkittävämpi ongelma monessa yhdistyksessä on luottamushenkilöiden vähäinen vaihtuvuus. Usein näiden yhdistysten toiminnan kehittäminen on pysähtynyt eikä niiden johtohenkilöstö enää edusta kattavasti yhdistyksen jäsenistöä. Samoin nykyaikaiset työtavat ja tekniikat jäävät usein hyödyntämättä.

Suunnittelukauden tavoitteena on vaihtuvuuden lisääminen yhdistysten ja piirien johtotehtävissä.

Toimenpiteet

Luottamushenkilöiden vaihtuvuutta lisätään rakentamalla Reserviläisliittoon erityinen urakiertojärjestelmä, jossa määritellään luottamushenkilötehtävien ohjeelliset kestot ja suositus etenemisestä tehtävästä toiseen. Järjestelmän ottamista käyttöön mahdollisimman monessa piirissä ja yhdistyksessä suositellaan suunnittelukauden aikana. Urakiertojärjestelmää edistetään mm. seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Laatimalla urakiertojärjestelmästä selkeä ohjeistus ja markkinoimalla sitä mm. tiedotuksellisin keinoin
- Ottamalla järjestelmästä kertominen osaksi liiton yhdistysjohdon koulutusjärjestelmää ja piiriseminaareja
- Painottamalla järjestelmän käyttöönoton hyötynäkökohtia myös muissa yhteyksissä.

4.2 Järjestötoiminta

Reserviläisliitolla on perinteisesti ollut koko maan kattava, laaja yhdistysverkosto sekä maakunnallinen piiriverkosto. Ongelmana järjestelmän toiminnassa on lähinnä ollut suuret vaihtelut toiminnan määrässä ja laadussa. Asiaan on pyritty puuttumaan mm. erilaisella ohjeistuksella sekä yhdistysjohdon koulutuksella.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana liiton yhdistysverkosto on laajentunut. Piirien osalta ei ole tapahtunut muutoksia. Muutamien piirien toiminnan taso on laskenut, koska niiden palveluksessa ei enää viime aikoina ole ollut palkattua toiminnanjohtajaa (vast.).

Suunnittelujakson tavoitteena on ylläpitää koko maan kattavaa yhdistysverkostoa sekä kehittää järjestötoiminnan laatua.

Toimenpiteet

Järjestötoiminnan tasoa kehitetään mm. seuraavilla tavoilla:

- ✓ Laatimalla yhdistysjohdon käyttöön ”Laatukäsikirja”, johon on kirjattu suositeltavat, vuosittaiset toiminnot sekä niiden suoritustavat
- ✓ Uudistamalla ”Yhdistysjohdon käsikirjaa” niin, että se palvelee paremmin yhdistysten johto- ja järjestelytehtävissä toimivia henkilöitä
- ✓ Tekemällä reserviläispiirien kanssa kirjalliset sopimukset piirituen tasosta ja tuen saamisen edellyttämistä suoritteista sekä toiminnosta.
- ✓ Kehittämällä liiton internet-sivuja niin, että ne palvelevat nykyistä paremmin yhdistysten ja piirien tarpeita sekä ottavat huomioon sähköisen viestinnän tarjoamat mahdollisuudet järjestötoiminnalle
- ✓ Jatkamalla ja kehittämällä yhdistysjohdon koulutusta niin, että siitä tulisi nykyistä houkuttelevampaa
- ✓ Tukemalla piirien toimintaa tarvittaessa erilaisilla kehittämissuunnitelmissa ja erityistoimenpiteillä. Tarvittaessa luodaan toimintamalleja, joilla piirien toimintaongelmien haittavaikutuksia alueen yhdistystoiminnalle pyritään minimoimaan.
- ✓ Kehittämällä toimintamalli, jonka avulla toimimattomien paikallisyhdistysten toiminta saadaan elvytettyä.
- ✓ Purkamalla tarvittaessa ns. kuolleet yhdistykset

Toimintakaudella jouduttaneen tarkistamaan myös ns. 60-vuotislinjausta niiden yhdistysten ja piirien osalta, jotka ovat ottaneet käyttöön urakiertojärjestelmän. Tarvittaessa erilaisia suunnitelmia ja asiakirjoja voidaan yhdistää.

4.3. Jäsenkehitys

Reserviläisliiton jäsenmäärä lähti uuden, avoimen toimintalinjan myötä kasvuun 1990-luvun puolivälissä. Kasvu on ollut tasaista mutta sen määrä on vaihdellut merkittävästi vuosittain. Kehityksessä on myös ollut erittäin suuria maakunnallisia eroja. Samaan aikaan kun muutamissa piireissä jäsenmäärät ovat nousseet yli 50 prosenttia, on eräissä piireissä tultu hieman alaspäin.

Jäsenkasvu on myös muuttanut merkittävästi liiton jäsenistön koostumusta. Erityisesti miehistöön kuuluvien määrä on noussut merkittävästi ja tämä ryhmä muodostaakin jo noin neljänneksen liiton jäsenistöstä. Sen sijaan muiden uusien jäsenryhmien osuudet eivät ole kehittyneet odotetusti. Uudet jäsenryhmät muodostavat tästä huolimatta liiton jäsenistöstä jo noin kolmanneksen.

Yli vuosikymmenen kestäneen jäsenkasvun ansiosta Reserviläisliitto on tänään Suomen suurin maanpuolustusjärjestö. Suunnittelukauden tavoitteena on nostaa edelleen liiton jäsenmäärää ja vahvistaa siten Reserviläisliiton asemaa maanpuolustusjärjestökentässä. Tavoitteena on myös aiempaa tasaisempi kasvu, joka ulottuu kaikkiin reserviläispiireihin ja, jonka suuruus on vähintään kaksi prosenttia vuositasolla. Suunnittelukauden päättyessä liiton kokonaisjäsenmäärä ylittää 40.000 jäsentä. Jäsenistöstä yli 40 prosenttia olisi ns. uusista jäsenryhmistä.

Erityisenä tavoitteena on myös kehittää liiton jäsenhankintaa niin, ettei sitä enää jatkossa rakenneta vain laajojen toimintamahdollisuuksien ja suoritettun varusmiespalveluksen varaan vaan aiempaa keskeisimmäksi viestiksi nostetaan maanpuolustustahto ja halu olla mukana maanpuolustuksessa. Tavoitteena on, että liitolla on jatkossa tarjottavaa niin toimintaa ja koulutusta haluaville kuin maanpuolustusta kannattaville muttei sitä aktiivisesti harrastaville kansalaisillekin.

Nykyistä merkittävästi suurempi jäsenmäärä tuo aiempaa isomman määrän suomalaisia Reserviläisliiton työn ja varsinkin maanpuolustustahtoa ylläpitävän toiminnan pariin.

Toimenpiteet

- ✓ Suoritusperusteisessa piiritukijärjestelmässä huomioidaan edelleen jäsenkasvu mutta niin, että jatkossa huomiota kiinnitetään myös usean vuoden jäsenkehitykseen
- ✓ Liittokohtaisen jäsentavoitteen lisäksi asetetaan myös piiri- ja jäsenryhmäkohtaisia tavoitteita
- ✓ Henkilökohtaista jäsenhankintakilpailua kehitetään niin, että jokainen jäsenhankkija palkitaan ja koko jäsenistöä hyödynnetään näin jäsenhankinnassa
- ✓ Reserviläisliittoon nimetään jäsenhankintavastaava, jonka tehtävänä on luoda edellytyksiä nykyistä voimakkaammalle jäsenkasvulle
- ✓ Reserviläispiireihin suositellaan jäsenhankintavastaavien nimeämistä, joiden tehtävänä on toteuttaa ja edistää jäsenkasvun edellyttämiä toimenpiteitä sekä seurata jäsenkasvun toteutumista piirin alueen yhdistyksissä
- ✓ Jäsenhankintaa ja siihen liittyvää esite- ym. materiaalia muokataan niin, että niissä on nykyistä selvemmin esillä maanpuolustustahto ja se, mitä liiton jäsenyyttä tarjoaa kaikille kansalaisille

- ✓ Jäsenhankintaa kehitetään niin, että siinä otetaan huomioon erilaiset kohderyhmät
- ✓ Muokataan jäsenhankintaa niin, että se kohdistuu jatkossa nykyistä kattavammin kaikkiin varusmies- ja reserviläisryhmiin sekä naisiin ja nuoriin
- ✓ Tutkitaan mahdollisuus kaksipuoliseen jäsenyyteen (aktiivijäsen - kannattajajäsen), jossa jäsenyysside, jäsenyyden sisältö ja jäsenmaksu ovat erilaiset.
- ✓ Tuotteistetaan liiton jäsenyys ja toteutetaan sitä hyödyntämällä yksi, keskitetty jäsenhankintakampanja ns. suuren yleisön keskuudessa.
- ✓ Rakennetaan järjestelmällinen Reserviläisliiton toiminnan esittely- ja jäsenhankintajärjestelmä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseja varten
- ✓ Suunnitellaan järjestelmä, jolla liitto kykenee systemaattisesti lähestymään kotiutuvia varusmiehiä sekä kertausharjoituksissa olevia reserviläisiä.
- ✓ Lähestytään vuosittain henkilöitä, joiden jäsenyys liitossa on päättynyt ja aktivoidaan heitä liittymään uudelleen jäseneksi.

Suunnittelukauden aikana liiton palvelukseen palkataan taloudelliset realiteetit huomioonottaen tiedottaja / toimittaja, jonka yhdeksi tehtäväalueeksi annetaan edellä mainitun materiaalin tuottaminen.

4.4. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

Maanpuolustuskoulutus ry on vuodesta 1992 lähtien hoitanut ns. perinteisten maanpuolustusjärjestöjen sotilas- ja valmiuskoulutusta. Suunnittelukauden alussa sen asemassa tapahtuu merkittävä muutos vapaaehtoista maanpuolustusta koskehtavan lain johdosta. Maanpuolustuskoulutus ry muuttuu lain myötä julkisoikeudelliseksi yhteisöksi, Maanpuolustuskoulutusyhdistykseksi, jonka toiminta on laissa määriteltyä ja parlamentaarisesti valvottua. Lakisääteisiin tehtäviinsä se saa toimintamäärärahasa valtion budjetista.

Suunnittelukaudella vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen liittyviä asioita työstää Reserviläisliitossa edelleen sotilas- ja koulutustoimikunta. Peruslinjauksena on nykyiseen tapaan, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys vastaa edelleen kaikesta suoranaisestä sotilaskoulutuksesta, jonka järjestämisessä Reserviläisliitto ja sen henkilöjäsenet ovat mukana.

Erityisenä tavoitteena suunnittelukaudella on, että Reserviläisliiton osuus Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutuksessa tulee nykyistä selvemmin esille ja että sen arvo tunnustetaan nykyistä paremmin.

Reserviläisliitto on suunnittelukaudella aktiivisesti mukana Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallinnossa. Tavoitteena on, että Reserviläisliitolla on jatkuvasti hallitusedustus Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksessa sekä edustus myös maanpuolustuspiirien toimielimissä. Myös piirejä ja yhdistyksiä kannustetaan vaikuttamaan aktiivisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaan ja koulutuksen sisältöön maakunnallisella sekä paikallisella tasolla.

Reserviläisliitto pyrkii kehittämään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa niin, että siinä otettaisiin paremmin huomioon se osa jäsenistöstä, joka ei ole suorittanut varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta. Lisäksi liitto pyrkii selkiyttämään yhteistyötä sekä työnjakoa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa lähinnä maakunnallisella ja paikallisella tasolla.

Toimenpiteet

- ✓ Reserviläisliitto aktivoi jäsenkuntaansa osallistumaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseille ja tätä kautta ylläpitämään varusmiespalveluksessa opittuja tietoja ja taitoja.
- ✓ Reserviläisliitto aktivoi myös niitä jäseniään, jotka eivät ole suorittaneet varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta, hakeutumaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseille ja sitä kautta kehittämään omaa osaamistaan arjen eri kriisitilanteissa.
- ✓ Reserviläisliitto aktivoi jäseniään myös osallistumaan suunnittelukauden alussa perustettavien Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukiyksiköiden toimintaan
- ✓ Reserviläisliitto osallistuu edelleen aktiivisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kurssien sisällön laatimiseen ja kehittämiseen.
- ✓ Reserviläisliitto omalta osaltaan tukee 2010 toimintansa aloittavien Maakuntajoukkojen toimintaa.
- ✓ Reserviläisliitto vaikuttaa kehitettäessä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tietojärjestelmää niin, että jäsenyystiedot tulevat sinne mahdollisimman kattavasti kirjatuksi
- ✓ Reserviläisliitto vaikuttaa kehitettäessä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallintoa ja kurssijärjestelyjä niin, että Reserviläisliiton panos koulutuksessa näkyy ja tunnustetaan nykyistä paremmin.
- ✓ Luodaan valmius Reserviläisliiton toiminnan järjestelmälliseen esittelyyn Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla ja harjoituksissa.

Jäsenkunnan aktivoimisessa hyödynnetään mm. liiton jäsenrekisteriä. Tarvittaessa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa laaditaan kumppanuus- tai muu kirjallinen yhteistyösopimus.

4.5. Reserviläisurheilu ja -liikunta

Urheilu ja liikunta ovat perinteinen osa reserviläistoimintaa. Liiton toiminnan yhtenä tavoitteena on aina ollut reserviläisten kenttäkelpoisuuden ylläpitäminen. Reserviläisliitto toteuttaa urheilu- ja liikuntatoimintaa kiinteässä yhteistyössä Suomen Reserviupseeriliiton ja erityisesti Reserviläisurheiluliiton kanssa, joka hoitaa reserviläisurheilun liittotason kilpailu- ja tapahtumajärjestelyt sekä urheilu- ja liikuntatoiminnan yleisen kehittämisen Reserviläisliiton asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Reserviläisurheilun painopisteenä on viime aikoina ollut keskittyminen kilpaurheiluun ja ongelmana kilpailutoimintaan osallistuvien ikääntyminen. Suunnittelukauden keskeisenä tavoitteena on kiinnittää enemmän huomiota yleistä kenttäkelpoisuutta ja kansalaisten terveyttä edistävään kuntoliikuntaan. Erityisenä tavoitteena suunnittelukaudella on kuntoliikunnan lisääminen paikallisella tasolla ja sitä kautta yhä useamman jäsenen liikuntaharrastuksen ja terveellisten elämäntapojen edistäminen.

Kilpailu- ja ammuntoiminnan kehittämisen tavoitteena on, että eri lajien huiput ikäryhmiin katsomatta, lajien harrastajat, nuoret sekä koko liiton jäsenistö mahdollisimman laajasti ovat kiinnostuneita myös reserviläisurheilusta ja -ammunnoista. Kehittämistä tehdään myös liiton kansainvälisen yhteistoiminnan näkökulmasta. Kaikessa kilpailu- ja urheilutoiminnassa pyritään jatkossa ottamaan aiempaa paremmin huomioon myös ympäristönäkökohdat kehittämällä mm. erilaisten maasto- ja ammunto tapahtumien järjestelyjä sekä ammuntoalajeja. Lisäksi huomiota kiinnitetään turvallisuusasioihin.

Liitolla on suunnittelukaudella vahva edustus Reserviläisurheiluliiton hallinnossa niin, että hallitusedustajia valittaessa otetaan huomioon urheiluansioiden ja -kiinnostuksen lisäksi myös muut ansiot.

Toimenpiteet

- ✓ Reserviläisliiton urheilutoimikunnalle laaditaan toimintaohje
- ✓ Reserviläisliiton urheilutoimikunta tekee selvityksen liiton nykyisen urheilutoiminnan kehittämistä ja järjestelmällisen kuntoliikunnan käynnistämistä yhdistystasolla sekä laatii riittävät ohjeistukset asian edistämiseksi
- ✓ Reserviläisliitto edistää kuntoliikuntaa mm. kertomalla omissa tiedotteissaan ja koulutuksessaan sen vaikutuksista sairauksien ehkäisijänä
- ✓ Reserviläisliitto tukee yhdistysten projektituen avulla liikuntaa edistäviä hankkeita projektituesta annettujen säännösten puitteissa
- ✓ Reserviläisliitto jatkaa yhteistyötä Suomen Ampumaurheiluliiton sekä Suomen Ladun kanssa
- ✓ Reserviläisliitto vaikuttaa Reserviläisurheiluliiton toiminnan perusteisiin ja ohjeistuksiin niin, että ympäristö- ja kansanterveysnäkökohdat sekä turvallisuusasiat tulevat kilpaurheilu- ja muussa liikuntatoiminnassa ja -tapahtumissa paremmin huomioituiksi
- ✓ Reserviläisurheilua kehitetään myös niin, että sen lajivalikoimiin tulee moderni ja nuoria kiinnostava sotilasmoniottelu, jossa on riittävästi yhtymäkohtia Reserviläisliiton kansainväliseen kilpailutoimintaan
- ✓ Reserviläisliitto suunnittelee ja ohjeistaa reservin ampumapäivän, jolloin yhtenä päivänä yritetään saada mahdollisimman suuri osa liiton jäsenistä tekemään ampumasuoritteita

Suunnittelukaudella Reserviläisliitto kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että ammutaharrastusmahdollisuudet säilyvät hyvinä eri puolilla maata. Työtä tehdään yhteistyössä mm. Suomen Reserviupseeriliiton, Reserviläisurheiluliiton, Suomen Ampumaurheiluliiton sekä eri metsästäjäjärjestöjen kanssa.

4.6. Yhteistyö Puolustusvoimien ja muiden viranomaistahojen kanssa

Puolustusvoimat on ollut Reserviläisliiton tärkeimpiä yhteistyökumppaneita liiton alkuajoista lähtien. Tärkeä yhteistyökumppani on myös ollut puolustusministeriö, joka tukee liiton toimintaa taloudellisesti. Merkittäviksi yhteistyökumppaneiksi ovat vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen myötä kohonneet liittotasolla myös sisäasianministeriö ja Rajavartiolaitos. Yhteistyötä on tehty viimeisinä vuosina myös ympäristö- ja opetusministeriöiden kanssa. Suunnittelukauden aikana liiton tärkeäksi yhteiskumppaniksi kohoavat myös Puolustusvoimien puolustushaaraesikunnat.

Piiri- ja yhdistystasoilla merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat mm. sotilasläänien aluetuomistot sekä siviililäänit ja kunnat sekä kaupungit.

Suunnittelukauden keskeisenä tavoitteena on kehittää yhteistyötä Puolustusvoimien ja -ministeriön kanssa sekä määritellä yhdessä niiden kanssa Reserviläisliiton mahdollinen asema ja tehtävät poikkeusoloissa. Tavoitteena on myös lisätä yhteistyötä muiden viranomaistahojen kanssa niin, että yhteydenpito on säännöllistä.

Suunnittelukaudella pyritään erityisesti vaikuttamaan vuonna 2008 laadittavan valtioneuvoston ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon sisältöön. Tavoitteina ovat laajamittaisen yleisen asevelvollisuuden ja alueellisen maanpuolustusjärjestelmän säilyttäminen sekä riittävän suuren, hyvin varustetun ja kertausharjoitetun reservin ylläpitämien osana Puolustusvoimia.

Toimenpiteet

- Selvitetään mahdollisuudet solmia puolustusministeriön kanssa uuden lain mahdollistama yhteistoimintasopimus ja siirrytään sopimuskäytäntöön, jos se nähdään tarpeelliseksi
- Selvitetään Puolustusvoimien ja -ministeriön kanssa mahdollisuus määrittellä Reserviläisliiton asema ja tehtävät poikkeusoloissa. Mikäli hanke etenee, tehdään asiasta selvitys yhdistysten ja piirien kanssa.
- Pidetään säännöllisesti yhteyttä sekä Puolustusvoimien että -ministeriön johtoon
- Osallistutaan säännöllisesti Reservin Neuvottelukunnan työskentelyyn ja sen kehittämiseen
- Luodaan säännöllinen keskusteluyhteys muiden liiton kannalta tärkeiden ministeriöiden ja eduskunnan valiokuntien sekä jaosten johtohenkilöihin
- Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan vapaaehtoisen maanpuolustustyön valtakunnantason neuvottelukunnan ja sen alueneuvottelukuntien työskentelyyn

Suunnittelukaudella panostetaan myös laajemmin entistä parempaan ja säännönmukaisempaan yhteydenpitoon liiton erilaisten sidosryhmien kanssa. Tässä hyödynnetään ensisijaisesti sähköisen viestinnän ratkaisuja.

4.7. Muu kotimainen yhteistyö

Reserviläisliitolla on toiminnan alkuvuosista lähtien ollut kiinteä yhteistyösuhde Suomen Reserviupseeriliitto ry:n kanssa. Keskeinen yhteistyökumppani on myös liiton toimintaa rahoittava Maanpuolustuksen Tuki ry sekä Urlus-säätiö, jonka toimitiloissa Reserviläisliitto on perustamisestaan saakka toiminut. Viime vuosina tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi ovat myös kohonneet Maanpuolustuskoulutus ry (tuleva Maanpuolustuskoulutusyhdistys) sekä vähäisemmässä määrin Maanpuolustuskiltojen liitto ry ja Naisten Valmiusliitto ry.

Osa Reserviläisliiton toiminnoista hoidetaan yhteistyökumppaneiden avulla. Tärkein niistä on Maanpuolustusyhtiö MPY Oy, jonka liitto omistaa tasaosuuksin Suomen Reserviupseeriliitto ry:n kanssa. MPY Oy julkaisee omistajaliittojen yhteistä Reserviläinen-lehteä, vastaa liittojen jäsenrekisterin ylläpidosta ja jäsenmaksuperinnästä sekä taloushallinnosta.

Reserviläisliitolla on lisäksi yhteistyötä monien muiden, kotimaisten yhteisöjen ja yritysten kanssa. Näitä ovat esim. Opintotoiminnan Keskusliitto, VAPEPA sekä Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola, ST1 Oy ja muutamat muut yritykset. Suomen Rauhanturvaajaliitto ry kuuluu Reserviläisliittoon kannattajajäsenenä.

Reserviläisliiton uuden, avoimen toimintalinjan, voimakkaan jäsenkasvun sekä liiton yleisen kehityksen johdosta yhteistyö kaikkien yhteistyökumppanien kanssa ei enää vastaa kaikilta osin liiton tavoitteita ja odotuksia. Suunnittelukauden tavoitteena on kehittää kotimaista yhteistyötä niin, että sen avulla hoidettavat liiton toiminnan osa-alueet tulevat hoidetuksi vähintään yhtä tasokkaasti kuin Reserviläisliiton itsensä hoitamat toiminnot.

Erityisenä tavoitteena on kehittää Reserviläinen-lehteä niin, että lehti on jatkossa sisällöltään ja ulkonäöltään nykyistä selkeästi korkeatasoisempi ja niin, että siinä näkyvät nykyistä selkeämmin liiton kulloisetkin painopisteet ja tavoitteet.

Myös kysymys valtakunnallisten maanpuolustusjärjestöjen yhdistymisestä nousee suunnittelukaudella esiin. Aiempaan tapaan Reserviläisliitto suhtautuu myönteisesti päällekkäisten järjestörakenteiden purkamiseen niin valtakunnallisella, maakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla. Mahdollisissa uudelleenjärjestelyissä tulee aina kuitenkin huomioida Reserviläisliiton asema maan suurimpana ja aktiivisimpana maanpuolustusjärjestönä sekä turvata liiton eri jäsenryhmien riittävä edustus uusien organisaatioiden päättävissä elimissä ja muissa hallintorakenteissa.

Toimenpiteet

- Laaditaan MPY Oy:lle kehittämisohjelma, joka kattaa kaikki sen toiminnan osa-alueet. Mikäli kehittäminen epäonnistuu, siirretään MPY Oy:n liiton kannalta keskeiset toiminnot Reserviläisliiton itsensä hoidettavaksi. Huomioidaan kehittämissuunnitelmassa mm. seuraavat asiat:
 - ✓ Vahvistetaan Reserviläinen-lehden tasoa mm. palkkaamalla taloudellisten realiteettien niin mahdollistaessa liitolle oma toimittaja / tiedottaja ja tutkimalla mahdollisuuksia siirtyä ulkopuoliseen taittoon. Tehdään myös selvitys lehden nykyisen formaatin ja ilmestymiskertojen sekä toimituksen vahvuuden asianmukaisuudesta.
 - ✓ Panostetaan uuden jäsenrekisterijärjestelmän kehittämiseen ja pyritään saamaan mahdollisimman suuri osa liiton jäsenyhdistyksistä ja piireistä sen käyttäjiksi
 - ✓ Selvitetään mahdollisuudet ottaa käyttöön e-lasku, sähköinen jäsenmaksulaskutus sekä useamman vuoden että koko perheen kattava jäsenmaksu
 - ✓ Kehitetään MPY Oy:n myyntivalikoimia niin, että sen valikoimissa on runsaasti myös erilaisia jäsentuotteita
 - ✓ Kehitetään liiton jäsenkorttia niin, että nykyiset ja tulevat jäsenedut tulevat siinä selkeästi esiin.
- Hankitaan uusia yritys yhteistyökumppaneita ja pyritään kehittämään näiden kanssa uusia jäsenetuja
- Uusitaan ampumavakuutusjärjestelmä niin, että sen korvaussummia tarkistetaan ja käyttöön tulee vakuutustodiste
- Pidetään kaikkiin yhteistyökumppaneihin nykyistä tiiviimpää yhteyttä yhteistyön parantamiseksi ja liiton tavoitteiden nykyistä paremmaksi huomioimiseksi
- Ylläpidetään kannattajajäsen sopimukseen perustuvaa yhteistyötä Suomen Rauhan turvaajaliiton kanssa
- Lisätään yhteistyötä kaikkien Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestöjen kanssa
- Kehitetään järjestöyhteistyötä myös maanpuolustusjärjestökentän ulkopuolella

4.8. Kansainvälinen yhteistyö

Reserviläisliitolla on perinteisesti ollut jonkin verran yhteistyötä naapurimaittemme kanssa. 2000-luvulla yhteistyöhön on tullut laajempi ulottuvuus eurooppalaisia reservin aliupseeri-järjestöjä yhdistävän AESOR-järjestön (Association Européenne des Sous-Officiers de Réserve) myötä. Paitsi, että tämä on lisännyt liiton yhteistyökumppaneiden määrää, on se muokannut kansainvälistä toimintaa aiempaa toiminnallisempaan suuntaan.

AESOR-järjestön kanssa harjoitettava yhteistoiminta koostuu joka toinen vuosi toteuttavasta sotilasmoniottelusta ja turvallisuuspoliittisesta seminaarista sekä erilaisten hallintoelinten kokouksista.

Suunnittelukauden tavoitteena on jatkaa maltillista kansainvälistymistä. Erityisenä tavoitteena on saada yhteistyöhön mukaan nykyistä kattavammin koko järjestökentän edustus.

Toimenpiteet

- ✓ Etsitään Ruotsista Reserviläisliitolle uusi yhteistyökumppani
- ✓ Venäjän ROSTO-järjestön kanssa sovitaan säännöllisestä yhteydenpidosta ja yhteistyömuodoista
- ✓ VIRO:n Kaitseliiton kanssa jatketaan yhteistyötä kirjallisen yhteistyösopimuksen nojalla ja tarvittaessa tuetaan piirejä yhteistyön käynnistämisessä
- ✓ Yhteydenpitoa Norjaan ja Ruotsiin jatketaan Lapin piirin Aurora Polaris -yhteistyön avulla
- ✓ Haetaan AESOR:n täysjäsenyyttä ja lähetetään säännöllisesti edustajia sen kilpailu- sekä muuhun toimintaan.
- ✓ Reserviläisliitto järjestää vuosina 2008, 2010, 2012 ja 2014 AESOR:n sotilasmoniottelun sääntöjä mukailevan, kansainvälisen sotilasmoniottelun, johon kutsutaan kotimaisten ja ulkomaisten yhteistyökumppanien edustajia
- ✓ Reserviläisliitto välittää piireilleen ja yhdistyksilleen tietoja mahdollisuuksista osallistua erilaisiin kansainvälisiin sotilas- ja reserviläistapahtumiin sekä pitää yllä kansainvälisen toiminnan kalenteria.

4.9. Veteraanityö

Reserviläisliitolla on jo vuosikymmeniä ollut yhteistyötä sotiemme veteraaneja edustavien järjestöjen kanssa. Yhteistyön luonne muuttui 1990-luvulla tukitoiminnaksi ja valtaosa liiton jäsenyhdistyksistä tukee omilla paikkakunnillaan veteraaniryhmittymien toimintaa sekä auttaa yksittäisiä veteraaneja arkiaskareissa. Tukitoiminta on 2000-luvulla lisääntynyt merkittävästi. Reserviläisliitto on viime vuosina osallistunut aktiivisesti myös erilaisiin veteraanikeräyksiin.

Suunnittelukauden alussa veteraanien lukumäärä on noin 74.000 henkilöä. Sosiaali- ja terveysministeriön ennusteiden mukaan suunnittelukauden lopussa veteraaneja on elossa vielä noin 20.000.

Veteraanijärjestöille ja yksittäisille veteraaneille suunnattava tukitoiminta jatkuu suunnittelukaudella entiseen tapaan. Veteraanien ikääntyminen ja heidän määränsä vuosittainen lasku kuitenkin vähentää väistämättä tuen tarvetta viimeistään suunnittelukauden loppuvuosina. Myös erilaiset veteraanikeräykset loppunevat vuoteen 2015 mennessä.

Suunnittelukauden erityisenä tavoitteena on käynnistää järjestelmällinen sotiemme veteraanien perinnön vaalimiseen tähtäävä työ liiton paikallisyhdistyksissä. Tämä suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä Tammenlehvän Perinneliiton kanssa, jonka jäsen Reserviläisliitto on.

Vuoteen 2015 mennessä tavoitteena on olla Tammenlehvän Perinneliiton tärkein järjestöyhteistyökumppani.

Toimenpiteet

- ✓ Reserviläisliitto aktivoi ja kannustaa piirejä sekä yhdistyksiä edelleen aktiiviseen veteraanityöhön korostaen jatkossa erityisesti perinnetyön merkitystä mm. maanpuolustustahdon ylläpitäjänä
- ✓ Reserviläisliiton piirit ja yhdistykset osallistuvat vuosittain erilaisten veteraanikeräysten toteuttamiseen toiminta-alueillaan
- ✓ Reserviläisliitto suunnittelee ja ohjeistaa yhdessä Tammenlehvän Perinneliiton kanssa reserviläispiireille ja -yhdistyksille veteraaniperinteen säilyttämiseen liittyvät toimenpiteet ja työtavat
- ✓ Reserviläisliitto rakentaa veteraanityötä käsittelevän osion osaksi liiton nettisivuja käyttäen apuna ”Veteraanityön opasta”

Suunnittelukaudella Reserviläisliitolla on edustus Tammenlehvän Perinneliiton hallinnossa.

4.10. Hallintojärjestelmä (liitto, piirit, yhdistykset)

Reserviläisliiton hallintojärjestelmä on kolmiportainen käsittäen liitto-, piiri- ja yhdistystason. Kullakin tasolla on omat päättävät elimensä, joita ovat yleiset kokoukset, johtokuntien/hallitusten kokoukset sekä erilaisten valiokuntien ja työryhmien kokoukset. Niiden toimintaa säätelevät yhdistyslaki sekä kunkin yhdistyksen säännöt ja sisäiset ohjeet.

Suunnittelukauden yksi tavoite on ottaa käyttöön erilaisissa hallintoelimissä ns. urakiertojärjestelmä, jota on kuvattu kohdassa 4.1. Tavoitteena on myös tehostaa hallintoa järjestökoulutuksella, kevyemmällä organisaatioilla sekä hyödyntämällä erilaisten toimielimien työskentelyssä sähköisen viestinnän ja Internetin mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

Toimenpiteet

- Urakiertojärjestelmän käyttöön ottoa suositellaan yhdistyksille ja piireille
- Kehitetään yhdistysjohdon koulutusjärjestelmää niin, että valtaosa piirien ja yhdistysten uusista luottamushenkilöistä osallistuu koulutukseen luottamushenkilöuransa alkuvaiheessa
- Laaditaan aiempaa parempia ja kattavampia ohjeistuksia yhdistystoiminnan avuksi (”Yhdistysjohdon käsikirja”, ”Yhdistyksen laatukäsikirja”, erilaiset toimintaohjeet)
- Kehitetään liiton nettisivustoa niin, että sitä voidaan käyttää yhdistystyöskentelyn ja -johtamisen apuvälineenä
- Uudistetaan liiton yleisten kokousten ohjelmat ja siirrytään osaksi yksipäiväisiin kokouksiin
- Siirrytään liiton valiokunta- ja työryhmätyöskentelyn osalta osaksi sähköiseen kokoustyöskentelyyn
- Hyödynnetään internet- ja muut sähköiset sovellukset mm. jäsenkunnan mielipiteiden kartoittamisessa sekä hyödynnetään niitä esim. liiton tiedotustoiminnassa ja kehittämisessä
- Tutkitaan liittotasolla mahdollisuuksia siirtyä nykyistä pienempiin hallintoelimiin

4.11. Naisten toiminta

Reserviläisliiton uuden, avoimen toimintalinjan myötä liiton toimintaan on tullut mukaan myös naisia. Heitä on liiton jäsenistöstä noin neljä prosenttia. Valtaosa naisjäsenistä ei ole suorittanut vapaaehtoista asepalvelusta.

Naisjäsenten määrä ei ole kehittynyt odotetusti. Syynä tähän ovat olleet lähinnä avointen yhdistysten ennakoitua vähäisempi määrä sekä se, että Reserviläisliitto mielletään useimmiten niin suuren yleisön kuin maanpuolustusaktiivienkin keskuudessa vain varusmiespalveluksen suorittaneiden miesten järjestöksi. Merkittävä taustatekijä ovat lisäksi perinteiset järjestöreviirit.

Suunnittelukauden tavoitteina on lisätä avointen yhdistysten lukumäärää ja muokata mielikuvaa Reserviläisliitosta niin, että suunnittelukauden lopulla Reserviläisliitto mielletään aidosti avoimeksi, koko kansan maanpuolustusjärjestöksi. Tavoitteena on nostaa liiton naisjäsenten lukumäärä niin, että vapaaehtoista asepalvelusta suorittamattomat naiset muodostavat yli 10 prosenttia liiton jäsenistöstä suunnittelukauden loppuun mennessä.

Toimenpiteet

- Jatketaan edelleen liiton naisjäsenille tarkoitettujen koulutuspäivien järjestämistä niin, että tapahtuman sisältöä pyritään kehittämään nykyistä mielenkiintoisemmaksi
- Yhdistyksiä kannustetaan ottamaan käyttöön avoin jäsenyylinja mm. huomioimalla asia liiton tiedotuksessa, koulutuksessa, ohjeistuksessa, huomionosoituksissa sekä muissa palkitsemisissa ja suoritusperusteisessa piiritukijärjestelmässä
- Lähestytään reserviläis- ja aliupseerilinjaisia yhdistyksiä sääntömuutosasiassa liiton kunniajäsenten ja mahdollisten muiden arvovaltaisten henkilöiden sekä tahojen laittomilla vetoimuksilla
- Yhdistyksiä kannustetaan hankkimaan naisjäseniä
- Kehitetään ja ohjeistetaan vapaaehtoista asepalvelusta suorittamattomille naisjäsenille sopivia, paikallisia toimintamuotoja
- Rakennetaan osaksi liiton nettisivuja vapaaehtoista asepalvelusta suorittamattomille naisjäsenille tarkoitettu sivusto sekä keskusteluryhmät
- Säilytetään mahdollisuuksien mukaan naisten paikat liiton hallituksessa ja erikseen puheenjohtajistossa

Suunnittelukauden aikana selvitetään mahdollisuudet suhteuttaa liiton hallituksen naispaikat naisjäsenten osuuteen liiton jäsenistöstä.

4.12. Talous ja toiminnan rahoitus

Reserviläisliiton taloudellinen asema on kehittynyt vuosikymmenten saatossa hyvään suuntaan. Tähän on vaikuttanut ennen kaikkea jäsenmäärän voimakas kasvu, joka on lisännyt jäsenmaksutuottojen määrää. Liiton talous pohjautuu vahvasti jäsenmaksutuloihin, joiden osuus liiton toiminnan rahoituksesta on tällä hetkellä noin puolet.

Suunnittelukauden tärkeimpänä tavoitteena on vahvistaa liiton toiminnan rahoitusta niin, että sen avulla kyetään toteuttamaan tässä suunnitelmassa määritellyt toimenpiteet. Lisärahoitusta pyritään hankkimaan niin jäsenmaksutulojen kuin ulkopuolisen rahoituksenkin kautta. Tavoitteena on myös säilyttää piireille ja yhdistyksille suunnattu tuki vähintään nykyisen tasoisena kuitenkin niin, että tuki sidotaan nykyistä enemmän piirien kanssa tehtävien kirjallisten sopimusten sisältämiin suoritteisiin.

Oman haasteensa suunnittelukaudella muodostaa vuoden 2015 juhluvuosi ja sen tapahtumat. Ne on käsitelty kohdassa 5.

Toimenpiteet

- Varaudutaan suunnittelukaudella nostamaan liiton jäsenmaksua, mikäli toiminnan laajeneminen tai toteuttaminen sitä edellyttää
- Haetaan projektikohtaisiin toimintoihin ulkopuolista rahoitusta mm. yhteistyöyrityksiltä
- Hankitaan uusia yritys yhteistyökumppaneita ja niiltä jäsenetujen ohella myös lisärahoitusta liiton toiminnalle
- Pyritään etsimään jäsenistölle tarkoitettuja, tuottoisia myyntituotteita yhdessä MPY Oy:n kanssa sekä kehittämään muuta, liiton omaa varainhankintaa
- Muutetaan Reserviläinen-lehden ilmoitushankintaa niin, että liitto voi itse myydä tai luovuttaa lehden ilmoitustilaa yritys yhteistyökumppaneilleen.
- Selvitetään Puolustusministeriön kanssa mahdollisuudet siltä saatavan taloudellisen tuen korottamiseksi
- Hillitään hallinnon kulujen kasvua mm. erilaisten liiton toimielimien työskentelytapojen muutoksilla ja mahdollisesti niiden henkilömäärää pienentämällä
- Laaditaan piirien kanssa kirjallinen yhteistyösopimus, jossa määritellään piirien vähimmäistehtävät ja niitä vastaan saatavan tuen taso
- Tuetaan piirien varainhankintaa mm. ohjeistamalla ns. tukirengasmalli.

4.13. Henkilöstö, toimitilat ja välineet

Reserviläisliiton keskustoimiston palveluksessa on 1980-luvulta lähtien ollut pääsääntöisesti kolme toimihenkilöä. Lisäksi useimpien reserviläispiirien palveluksessa on palkattua työvoimaa.

Reserviläisliiton nykyinen henkilöstövahvuus ei ole riittävä liiton lisääntyneisiin tehtäviin nähden eikä sillä kyetä riittävän hyvin hoitamaan kaikkia tässä suunnitelmassa määriteltyjä tehtäviä. Tämän johdosta suunnittelukauden tavoitteena on taloudellisten resurssien puitteissa lisätä liiton palveluksessa olevan henkilöstön määrää 1-2 henkilöllä. Lisäksi selvitetään mahdollisuus siirtää MPY Oy:n palveluksessa oleva jäsenrekisterinhoitaja osaksi liiton henkilöstöä.

Uudet toimintamuodot sekä lisääntyneet yhteydet eri viranomaisiin asettavat omat haasteensa myös henkilöstön osaamiselle. Suunnittelukauden tavoitteena on lisätä liiton ja piirien palveluksessa olevan henkilöstön tietotaitoa mm. koulutuksella niin, että se hallitsee tehtäviensä kaikki osa-alueet nykyistä paremmin. Henkilöstön tueksi luodaan vapaaehtoisasiantuntijoista koostuva verkosto.

Suunnittelukauden tavoitteena on myös kehittää liiton palveluksessa olevien toimihenkilöiden työhyvinvointia ja työsuhteiden ehtoja niin, että Reserviläisliitto on tulevaisuuden kiristyneillä työmarkkinoillakin kilpailukykyinen työnantaja ja niin, että liiton palveluksessa oleva henkilöstö on hyvinvoivaa ja motivoitunutta.

Liiton toimitilat ovat perinteisesti sijainneet URLUS-säätiön tarjoamissa toimitiloissa Helsingissä ja osa tiloista on yhteiskäytössä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Tilat eivät kaikilta osiltaan ole asianmukaiset ja liiton kasvaneen toiminnan vaatimalla tasolla.

Toimenpiteet

- Otetaan käyttöön henkilöstön palkitsemisjärjestelmä, joka perustuu asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja niiden ylittämiseen
- Panostetaan henkilöstön työviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin mm. pitämällä työsuhteiden ehdot kilpailukykyisinä, panostamalla tyky-toimintaan ja käytössä olevaan työvälaineistön tasoon sekä toimiston sisäisillä järjestelyillä ja toimintatapamuutoksilla
- Laaditaan ja toteutetaan liiton henkilöstöä koskeva koulutussuunnitelma
- Pyritään yhdessä URLUS-säätiön kanssa kehittämään liiton toimitiloja niin, että ne vastaavat paremmin liiton toiminnan tasoa ja laajuutta
- Tutkitaan tarvittaessa mahdollisuuksia hankkia liitolle toimitilat Helsingin ydinkeskustan ulkopuolelta
- Selvitetään mahdollisuudet palkata vähintään osapäiväiset toiminnanjohtajat reserviläispiireihin

5. Reserviläisliitto 60 vuotta 2015

Reserviläisliitto viettää perustamisensa 60-vuotisjuhlaa huhtikuussa 2015. Varsinaiset pääjuhlallisuudet järjestetään 17.-19.4.2015 erikseen päätettävässä paikassa.

Reserviläisliiton 60-vuotisjuhlallisuuksien ja muiden siihen liittyvien tapahtumien suunnittelu aloitetaan vuonna 2011. Ensimmäinen projektisuunnitelma laaditaan vuonna 2012. Juhlavuoden tulee sisältää myös maakunnallisia tapahtumia.

Mikäli juhlavuosi vaatii merkittävästi lisärahoitusta, kerätään se vuosina 2012-2014.

6. Tavoitetila

RES 2015 -suunnitelma on voimassa vuosina 2008-2015. Suunnittelukauden päättyessä Reserviläisliiton tulee olla seuraavassa tilanteessa:

- Reserviläisliitto on Suomen selkeästi suurin, tunnetuin ja merkittävin maanpuolustusjärjestö
- Merkittävä osa suomalaisista tuntee Reserviläisliiton sekä tietää ja hyväksyy sen toimintamuodot sekä tavoitteet
- Reserviläisliiton jäsenistön määrä on nykyistä selkeästi suurempi (40-50.000)
- Reserviläisliiton toiminta on kaikkien osa-alueiden osalta nykyistä merkittävästi laajempaa, laadukkaampaa ja ennen kaikkea rivikansalaista enemmän koskettavaa
- Reserviläisliitto, Puolustusvoimat ja Maanpuolustuskoulutusyhdistys ovat yhteistyökumppaneita niin, että RES edustaa keskeisintä osaa vapaaehtoisen maanpuolustustyön kentässä
- Reserviläisliitto on myös Tammenlehvän Perinneliiton keskeinen yhteistyökumppani ja liitto koetaan ensisijaiseksi tahoksi veteraaniperinteen vaalimisessa
- Reserviläisliitolla on käytössään riittävä henkilöstö ja toimitilat sekä välineet tehtäviensä laadukkaaksi hoitamiseksi

Tavoitetilan saavuttaminen edellyttää, että mahdollisimman suuri osa Reserviläisliiton organisaatiosta sitoutuu yhdessä päätettyihin tavoitteisiin. Tähän pyritään mm. sitouttamalla reserviläispiirien toiminnanjohtajat (vast.) jatkossa nykyistä paremmin liiton tavoitteisiin.

7. Suunnitelman toteuttamisen aikataulu

RES 2015 -suunnitelmassa on määritelty sekä koko suunnittelukauden mittaisia tavoitteita että käytännön toimenpiteitä. Osaa jälkimmäisistäkin toteutetaan käytännössä koko suunnittelukauden ajan. Liiton hallitus laatii tarkan listan vuosittaisista ja koko suunnittelukauden mittaisista toimenpiteistä.

Liiton työvaliokunta seuraa tehtäväluettelon toteutumista vuosittain ja tekee tarvittaessa muutosesitykset liiton hallitukselle.